

ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΔΡΟΜΟΛΟΓΕΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η επιστροφή των δεληφίνων

Ο Ευ. Βενιζέλος δικαιούται μια δεύτερη ευκαιρία, ωστόσο στην κούρσα της διαδοχής στο κυβερνών κόμμα εμφανίζονται νέοι διεκδικητές

Του **ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ** *pappas@enet.gr*

Η δελφίνομαχία είναι ένα δημοφιλές σπορ στο ΠΑΣΟΚ. Η φράση του Θ. Πάγκαλου ότι «στο κόμμα μας υπάρχουν οκτώ πρωθυπουργήσιμοι» μπορεί να ειπώθηκε πριν από αρκετά χρόνια, ωστόσο διατηρεί και σήμερα την αξία της. Μόνο η μετάβαση από τον Κ. Σημίτη στον Γ. Παπανδρέου ήταν ομαλή και ο λόγος ήταν απλός: δεν υπήρχε άλλος υποψήφιος με εκτόπιση στο πράσινο ακροατήριο.

Σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Ουδείς έχει σαφές προβάδισμα. Κάτω από άλλες συνθήκες θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ο Ευ. Βενιζέλος δικαιούται μια δεύτερη ευκαιρία ύστερα από την αποτυχία του το 2007. Από τη φάση εκείνη και μετά ο κ. Βενιζέλος επέλεξε πολιτική χαμηλών τόνων. Δεν προκαλούσε, στήριζε την προσπάθεια του κ. Παπανδρέου να εκλεγεί πρωθυπουργός, έβαζε πλάτη στην οικονομική πολιτική και απέφευγε ενέργειες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν υπονομευτικές. Η στάση του απογοήτευσε τους οπαδούς του, αλλά σ' αυτήν οφείλει τον τίτλο του πιο πειθαρχη-

μένου στελέχους της κυβέρνησης. Ετσι ήρθε ως φυσιολογική εξέλιξη η πρόταση του Γ. Παπανδρέου να αναλάβει ο κ. Βενιζέλος το υπουργείο Οικονομικών.

Η ανάδειξη του κ. Βενιζέλου και στη θέση του πρώτου αντιπρόεδρου πυροδότησε τη φημολογία ότι Παπανδρέου-Βενιζέλος έχουν συμφωνήσει στα πάντα, ακόμη και για τη διαδοχή. Η αίσθηση ότι ανάμεσα στους δύο άνδρες υπάρχει απόλυτη ταύτιση ενισχύθηκε και από το γεγονός ότι ο κ. Βενιζέλος ανέλαβε τις τελευταίες μέρες να ανακοινώσει αυτός για λογαριασμό του κ. Παπανδρέου την ακύρωση του δημοψηφίσματος και το χρόνο διενέργειας των πρόωρων εκλογών (Φεβρουάριο). Αν μάλιστα ισχύουν οι πληροφορίες που κυκλοφορούν από την Παρασκευή το βράδυ, ότι ο κ. Βενιζέλος με τη σύμφωνη γνώμη του κ. Παπανδρέου θα είναι ο νέος πρωθυπουργός, τότε θα έχουμε το μοντέλο Πούτιν-Μεντβέντεφ στην ελληνική εκδοχή του.

Ωστόσο η συμπόρευση έχει κόστος για τον κ. Βενιζέλο. Από τη στιγμή που δέχθηκε να διαχειριστεί το χαρτοφυλάκιο της Οικονομίας ξεκίνησε η συρρίκνωση του προσωπικού πολιτικού κεφαλαίου του. Το πεδίο της οικονομίας ήταν γεμάτο νάρκες κι αυτός, παρά τις δεξιότητες του και τους ελιγμούς που έκανε, δεν μπόρεσε να τις αποφύγει.

➔ Αν αληθεύουν οι φήμες ότι ο Ευ. Βενιζέλος θα είναι ο νέος πρωθυπουργός, με τη σύμφωνη γνώμη του Γ. Παπανδρέου, τότε θα έχουμε μοντέλο Πούτιν-Μεντβέντεφ σε ελληνική εκδοχή.

Η εμφάνιση της ομάδας των τριών (Λοβέρδος, Ραγκούσης, Άννα Διαμαντοπούλου) ήρθε να ταράξει τις εσωκομματικές ισορροπίες. Ο κ. Βενιζέλος διαισθάνθηκε τον κίνδυ-

νο και έσπευσε να την «αγκαλιάσει» (ίσως για να την πνίξει), λέγοντας ότι «ανήκουμε όλοι στην ίδια γενιά και έχουμε τις ίδιες ανησυχίες». Πάντως οι τρεις, που προσφάτως έγιναν τέσσερις με την προσθήκη του Η. Μόσιαλου, μαγειρεύουν για τους εαυτούς τους. Αυτό που ακόμη δεν έχουν συμφωνήσει είναι ποιος θα πάρει το χρίσμα να διεκδικήσει την αρχηγία, όταν προκύψει θέμα.

Το «κουαρτέτο» θα επιχειρήσει να εκφράσει τις διάσπαρτες εκσυγχρονιστικές δυνάμεις. Το πάλοι ποτέ ισχυρό εκσυγχρονιστικό ρεύμα δεν είναι ομογενοποιημένο. Ο Γ. Φλωρίδης δοκιμάζει την τύχη του με τον «Κοινωνικό Σύνδεσμο», ο οποίος, σύμφωνα με το ιδρυτικό μέλος του Αρ. Δοξιάδη, θέλει να γίνει το «ριζοσπαστικό κέντρο», ο Ν. Μπίσης συζητά με τη «Δημοκρατική Αριστερά», ενώ έξι στελέχη που αποτελούσαν τον πυρήνα της ομάδας των λοχαγών (Νικολάου, Μανίκας, Μαλέσιος, Μπατζελής, Θωμάς, Σταυρακάκης) κινούνται αυτόνομα, εντός όμως της ευρύτερης κεντροαριστεράς.

Χωρίς εκπροσώπηση είναι για την ώρα το λεγόμενο ιστορικό ΠΑΣΟΚ. Αν ο Γ. Παπανδρέου αποχωρήσει από πρόεδρος, το χώρο αυτόν πιθανότατα θα επιδιώξει να καλύψει ο Χρ. Παπουτσής, με τους Δ. Ρέππα και Χ. Καστανίδη να μην έχουν αποσαφηνίσει τις προθέσεις τους. Κρίσιμο μέγεθος αποτελούν οι συνδικαλιστές, το ειδικό βάρος των οποίων είναι υπολογίσιμο. Όλα αυτά θα έχουν βεβαίως νόημα εφόσον ο κ. Παπανδρέου επιλέξει τη φυγή. Κάτι που στις παρούσες συνθήκες δεν φαντάζει πιθανό. Ηδη ασκούνται πιέσεις στον Γ. Παπανδρέου να μην εγκαταλείψει την προεδρία του ΠΑΣΟΚ, να παραμείνει επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας και να δώσει αυτός τη μάχη των εκλογών.

Της **ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΙΟΥΤΗ**

Σκληρό παζάρι μεταξύ στρατοπέδων

Διαμαντοπούλου-Παπουτσής είναι οι εκφραστές των δύο τάσεων στο ΠΑΣΟΚ

από τους εκσυγχρονιστές που συνομιλεί με την ομάδα των τριών (Διαμαντοπούλου-Λοβέρδος-Ραγκούσης).

Ο Γ. Παπανδρέου κατάφερε, λέγοντας ότι δρομολογεί διαδικασίες με άλλον στη θέση του πρωθυπουργού, να λάβει ψήφο εμπιστοσύνης από 153 βουλευτές, για να δρομολογήσει κυβέρνηση συνεργασίας.

Όλοι κατάλαβαν ότι το μέτωπο των εκσυγχρονιστών-μεταρρυθμιστών και βενιζελικών που πίεζε για την παραιτήσή του, θα έκανε πίσω και θα ψήφιζε κανονικά, όταν στο βήμα ανέβηκε η Άννα Διαμαντοπούλου δίνοντας το σύνθημα, πριν ακόμα μιλήσει ο πρωθυπουργός. «Δίνω ψήφο εμπιστοσύνης και καλώ όλους τους

συναδέλφους μου να δώσουν ψήφο εμπιστοσύνης σε μια κυβέρνηση όπως την περιέγραψε χθες ο πρωθυπουργός που πρέπει να ολοκληρωθεί τις επόμενες μέρες γιατί χάσαμε πολύτιμο χρόνο» είπε και το μήνυμά ελήφθη.

Ο Γ. Παπανδρέου, όπως είχε διαρρεύσει από το μεσημέρι της Παρασκευής από συνεργάτες του, είχε αποφασίσει να μη δηλώσει στην ομιλία παραίτησή του. «Σε αυτή την περίπτωση θα τον συνέφερε να τον ρίξουν, ώστε να πάει ο ίδιος τη χώρα σε εκλογές, παραμένοντας

στο παιχνίδι. Ετσι κι αλλιώς δεν προβλέπεται να έχει κανείς αυτοδυναμία» έλεγε συνεργάτης του.

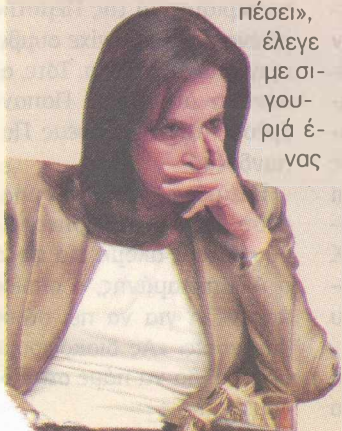
Η συμμαχία των εκσυγχρονιστών-μεταρρυθμιστών-βενιζελικών που λίγο νωρίτερα έδειχνε αποφασισμένη, έπνεε μένεα κατά του Μ. Καρχιμάκη, υποστηρίζοντας ότι είχε ξεκινήσει έναν πόλεμο λάσπης εναντίον τους, οργανώνοντας προπαγάνδα που έλεγε ότι υποκινούνται από συμφέροντα. «Βάζει τους βουλευτές που ελέγχει να μας διαβάλλουν. Μέχρι και βουλευτή-εκπρόσωπο των Ζωνια-

τών ακούσαμε να μας κάνει κριτική» έλεγε χαρακτηριστικά ένας από αυτούς, καταδεικνύοντας τον «εμφύλιο» που είχε ξεσπάσει.

Από την άλλη πλευρά, οι «παπανδρεϊκοί» μαζί με τους «κοινωνιστές» ήταν λάβροι εναντίον όλων αυτών που πίεζαν για ρητή δήλωση παραίτησης του πρωθυπουργού και υποστήριζαν ότι είναι «η δεξιά του ΠΑΣΟΚ που προσπαθεί να τον ρίξει». Την πλευρά αυτή εξέφρασε με την ομιλία του ο Χρ. Παπουτσής που κατήγγειλε «το πλέγμα των ετερόκλητων επιδιώξεων που καταλήγουν στη διαρκή αμφισβήτηση του πρωθυπουργού» και μίλησε για «παρασκηνίο», «λυσώδη αντίδραση» και

«σκληρότατη σύγκρουση» που εντείνεται διαρκώς.

Στο ερώτημα τι άλλαξε και η συμμαχία όσων απειλούσαν ότι θα καταψηφίσουν έκανε πίσω, ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ δίνει τη δική του ερμηνεία: «Τίποτα δεν άλλαξε. Απλά αυτό που προηγήθηκε ήταν ένα παιχνίδι πιέσεων και εκβιασμών, ώστε το κάθε στρατόπεδο να πάρει το μέγιστο αυτών που μπορούσε να πάρει». Το παιχνίδι αυτό, πάντως, παραμένει ανοικτό και συνεχίζεται.

Η κατάχρηση έχει οδηγήσει στην ακύρωση του περιεχομένου πολλών λέξεων. Αυτό που συνέβη τις τελευταίες δέκα μέρες στη χώρα δύσκολα μπορεί να αποδοθεί με έναν χαρακτηρισμό που θα διεκδικεί μάλιστα και δάφνες πρωτοτυπίας. Ωστόσο, τα γεγονότα μιλούν από μόνα τους.

1 Η ιστορία ξεκίνησε το βράδυ της προηγούμενης Παρασκευής. Τότε, σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες, ο Γ. Παπανδρέου έφτασε στην απόφαση του δημοψηφίσματος. Η αφορμή ήταν τα επεισόδια που έγιναν στις παρελάσεις στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις της χώρας.

Βεβαίως, στο μυαλό του από καιρό δούλευε την ιδέα. Ο πρωθυπουργός αναζητούσε μια απάντηση στην κριτική της αντιπολίτευσης ότι η κυβέρνηση δεν έχει πολιτική νομιμοποίηση. Πρόωρες εκλογές δεν ήθελε γιατί φοβόταν τη συντριβή και έτσι κατέληξε στη λύση του δημοψηφίσματος. Σχετική πρόταση είχαν καταθέσει δύο υπουργοί, ο Δ. Ρέππας και ο Χ. Καστανίδης, οι οποίοι σήμερα κατηγορούνται από συναδέλφους τους ότι είναι οι βασικοί υπεύθυνοι για τα όσα ακολούθησαν και τα οποία «εξέθεσαν τη χώρα, τον πρωθυπουργό, την κυβέρνηση και την παράταξη».

2 Τη Δευτέρα το μεσημέρι ο Γ. Παπανδρέου έστειλε την ομιλία του στο γραφείο του στη Βουλή με συνημμένο ένα e-mail που είχε αποδέκτες τους συνεργάτες του: «μην ξαφνιαστείτε μ' αυτά που θα δείτε στο τέλος του κειμένου». Ήταν οι αναφορές του στο δημοψήφισμα και στην ψήφο εμπιστοσύνης.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας ανακοίνωσε την απόφασή του στην κοινοβουλευτική ομάδα. Πλήρης αιφνιδιασμός όλων των βουλευτών και των περισσότερων μελών του υπουργικού συμβουλίου. Ποιοι δεν εξεπλάγησαν γιατί γνώριζαν; Σίγουρα οι Ρέππας, Καστανίδης και ο πρόεδρος της Βουλής Φ. Πετσάλινικος. Σ' ό,τι αφορά τον αντιπρόεδρο Ευ. Βενιζέλο, οι γνώμες διίστανται.

Από το μέγαρο Μαξίμου λένε ότι «ο πρόεδρος είχε συζητήσει πολλές φορές με τον Βαγγέλη για το δημοψήφισμα, χωρίς πάντως να προσδιορίσει το χρόνο διεξαγωγής του». Ο κ. Βενιζέλος στην αρχή μίλησε για λυτρωτική πράξη. Στη συνέχεια όμως, από το νοσοκομείο όπου βρι-

ΟΙ ΑΠΙΣΤΕΥΤΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Οι δέκα ημέρες που συγκλόνισαν τη χώρα

Από τα επεισόδια στις παρελάσεις στην πρόταση για δημοψήφισμα, από το άδειασμα Παπανδρέου στις Κάνες στην παροχή ψήφου εμπιστοσύνης

Του **ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΠΑ** pappas@enet.gr

Η ιστορία ξεκίνησε μετά τα επεισόδια στις παρελάσεις. Τότε, σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες, ο Γ. Παπανδρέου έφτασε στην απόφαση του δημοψηφίσματος.

σκόταν, υποστήριζε μέσω διαρροών ότι δεν ήξερε.

3 Την Τρίτη συνεκλήθη το υπουργικό συμβούλιο και ενώ είχαν αρχίσει να εκδηλώνονται αντιδράσεις από πολλούς βουλευτές του κόμματος. Σταθερά αρνητικοί ήταν ο Α. Λοβέρδος και ο Γ. Ραγκούσης (συνεπείς ο' όλη τη διάρκεια των συζητήσεων), στην ίδια γραμμή, αλλά με πιο ήπια φρασεολογία, η Άννα Διαμαντοπούλου, ενώ ο Κ. Σκανδαλίδης εξέφρασε τη δυσφορία του επειδή δεν είχαν ενημερωθεί τα μέλη της κυβέρνησης.

Παρά τις σφοδρές αντιδράσεις των τεσσάρων και τις επιφυλάξεις κάποιων άλλων (π.χ. Π. Μπεγγλίτης), ο πρωθυπουργός σε μια προσπάθεια να τους δεσμεύσει όλους, ζήτησε και πήρε την υπογραφή τους για την αναγκαιότητα

του δημοψηφίσματος. Εκόντες άκοντες συμφώνησαν.

4 Από τα δημοσιεύματα του ξένου τύπου και τις επίσημες ανακοινώσεις των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι οι εταίροι μας είχαν πλήρη μεσάνυχτα για τις προθέσεις του έλληνα πρωθυπουργού.

Ο κ. Παπανδρέου πήγε στις Κάνες έχοντας στις αποσκευές του ένα δημοψήφισμα για τον Ιανουάριο με το δίλημμα «ναι ή όχι στη συμφωνία για το κούρεμα». Επέστρεψε στην Αθήνα, τσαλακωμένος από το τελεσίγραφο των Μέρκελ και Σαρκοζί και με την εντολή να κάνει δημοψήφισμα στις 4 Δεκεμβρίου με το ερώτημα «ναι ή όχι στην ευρωζώνη».

Ο συνταξιδιώτης του Ευ. Βενιζέλος με το που πάτησε

το πόδι του στην Αθήνα εξέδωσε ανακοίνωση καταθέτοντας τη διαφωνία του. Σε ελάχιστο χρόνο ακολούθησαν και άλλα κυβερνητικά στελέχη (Χρυσοχοϊδης, Σκανδαλίδης, Φώφη Γεννηματά, Π. Οικονόμου), ενώ βουλευτές του κόμματος πρότειναν κυβέρνηση εθνικής συνεννόησης χωρίς τον Γ. Παπανδρέου. Η κατάσταση είχε ξεφύγει από κάθε έλεγχο.

5 Το πρωί της Πέμπτης η Βουλή θύμιζε πεδίο μάχης, με σουρεαλιστικό πάντως χρώμα. Η αίσθηση ήταν ότι κυβέρνηση δεν υπήρχε, ωστόσο την ίδια ώρα στην αίθουσα της ολομέλειας συνεχιζόταν η συζήτηση για την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση! Βεβαίως ελάχιστοι συμμετείχαν. Οι περισσότεροι κυκλοφορούσαν στους διαδρόμους και

στο καφεενίο: άλλοι συνέτασσαν κείμενα, άλλοι συγκέντρωναν υπογραφές και άλλοι συγκροτούσαν στα όρθια ομάδες στήριξης του Γ. Παπανδρέου. Η Βάσω Παπανδρέου μάζευε υπογραφές βουλευτών του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. με αίτημα τη συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής ενότητας.

Οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ Γ. Νιώτης, Γ. Διαμαντίδης, Κατερίνα Μπατζελή έλεγαν στους δημοσιογράφους ότι έστειλαν μήνυμα στον Γ. Παπανδρέου, εκφράζοντας, όπως ισχυρίζονταν, άλλους 100 συναδέλφους τους, και του ζητούσαν «να παραμείνεις πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος».

Η αγωνία για την επόμενη μέρα στο κατακόρυφο. Στο

γραφείο του πρωθυπουργού ήταν σε εξέλιξη σύσκεψη (Ρέππας, Καστανίδης, Πετσάλινικος, Γερούλανος, Αθανασάκης) για τη χάραξη της γραμμής άμυνας. Δεν εκλήθη ο υπουργός Επικρατείας Η. Μόσιαλος, ο οποίος είχε αποκλειστεί και από τη συνουσία του πρωθυπουργού στις Κάνες. Η αιτία ήταν η αρνητική στάση του στο θέμα του δημοψηφίσματος. Ο κ. Μόσιαλος δεν ανήκει πια στην κατηγορία των εμπιστών. Έχει προσχωρήσει στην ομάδα των τριών (Λοβέρδος, Ραγκούσης, Διαμαντοπούλου).

6 Οι περισσότεροι υπουργοί προσέρχονταν στη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου με τη βεβαιότητα ότι ο πρωθυπουργός θα δεχτεί την πρόταση Σαμαρά και θα παραιτηθεί διευκολύνοντας τις εξελίξεις. Η βεβαιότητά τους δεν κλονίστηκε και μετά τη λήξη της συνεδρίασης. Παρά το γεγονός ότι δύο υπουργοί (Καστανίδης, Γερούλανος) κάλεσαν τον Γ. Παπανδρέου να μην υποκύψει στους εκβιασμούς και να δώσει τη μάχη παραμένοντας πρωθυπουργός, όλοι έμειναν με την εντύπωση ότι είχε δρομολογηθεί το σενάριο για κυβέρνηση εθνικής συνεννόησης χωρίς τον Γ. Παπανδρέου.

Στα μηνύματα που έστειλαν δημοσιογράφοι και βουλευτές στους υπουργούς κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, ρωτώντας τους «τι σας λέει ο Παπανδρέου;», η απάντηση ήταν «συγκυβέρνηση».

7 Η έκπληξη που αισθάνθηκαν οι πάντες, ακούγοντας τον πρωθυπουργό στην ομιλία του στην κοινοβουλευτική ομάδα λίγο αργότερα, ήταν εκκωφαντική: «Εμείς είμαστε δύο χρόνια η κυβέρνηση εθνικής ευθύνης» είπε ο κ. Παπανδρέου και άφησε ανοικτά όλα τα ενδεχόμενα. Από τους υπουργούς αντέδρασε αμέσως η Άννα Διαμαντοπούλου, ενώ εξαιρετικά σκληρή ήταν η τοποθέτηση της Βάσως Παπανδρέου: «Πρόεδρε, είσαι εκτός τόπου και χρόνου». Οσοι πιστεύουν στην κυκλική πορεία της ιστορίας, συνδέουν το περιστατικό της Πέμπτης με ένα άλλο που είχε συμβεί πριν από 16 χρόνια. Τότε, απέναντι στη Βάσω Παπανδρέου ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Η ατμόσφαιρα μύριζε μαρούτι. Το ρόλο του ειρνοποιού ανέλαβε ακόμη μία φορά ο Α. Κακλαμάνης, ο οποίος παρενέβη για να πει στους βουλευτές: «Ας διακόψουμε σήμερα για να πάμε στην ολομέλεια».